

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/93/2021
Identifikačné číslo spisu:	1115219473
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1115219473.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobkyne P. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. X, XXX XX W., zastúpenej Fons iuris s.r.o., so sídlom Kominárska 2,4, 831 04 Bratislava, IČO: 47 240 318, proti žalovaným 1/ Bratislava Music Services, s.r.o. v likvidácii, so sídlom Francisciho 5, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 859 369, zastúpený advokátkou JUDr. Barborou Vrbovou, so sídlom Wilsonova 6, 811 07 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, 2/ P. Y. T. M. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXXXX/XX, XXX XX W., o zaplatenie podielu zo zisku, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 28Cb/134/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/133/2019-513 zo dňa 26. 11. 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/133/2019-513 zo dňa 26. 11. 2020, ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 28Cb/134/2015-464 zo dňa 28. 03. 2019, z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I ako súd prvej inštancie (ďalej tiež „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 28Cb/134/2015-464 zo dňa 28. 03. 2019 žalobu voči žalovaným v 1. a 2. rade zamietol v celom rozsahu (výroky I. a II.), súčasne žalovaným v 1. a 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v celom rozsahu (III. a IV. výrok).

2. Z odôvodnenia rozsudku prvonštančného súdu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou, súdu doručenou dňa 20.07.2015, domáhala voči žalovanému (pôvodne žalovanému v 1. rade) zaplatenia podielu zo zisku za roky 2011, 2012, 2013, 2014 vo výške 1-ce z dôvodu vysporiadania spoluvlastníctva k obchodnému podielu žalovaného (pôvodne v 1. rade). V priebehu konania žalobkyňa niekoľkokrát podala návrh na úpravu alebo zmenu petitu tak, že finálne znenie petitu žaloby znelo: „Žalovaní sú povinní zaplatiť žalobkyni podiel na zisku spoločnosti Bratislava Music Services, s.r.o., Benediktiho 5, 811 04 Bratislava, IČO: 35 859 369, za rok 2011 sumu vo výške 8.648,-- eura, za rok 2012 sumu vo výške 18.781,-- eur, za rok 2013 sumu vo výške

10.237,25 eura, za rok 2014 sumu vo výške 20.775,98 eura, za rok 2015 sumu vo výške 25.782,-- eur, za rok 2016 sumu vo výške 23.813,-- eur, za rok 2017 sumu vo výške 8.186,50 eura, za rok 2018 sumu vo výške 11.404,-- eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % zo sumy 8.648,--eur od 21.07.2015 až do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % zo sumy 18.781,-- eur od 21.07.2015 až do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,05 % zo sumy 10.237,25 eura od 21.07.2015 až do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,05 % zo sumy 20.775,98 eura od 21.07.2015 až do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,05 % zo sumy 25.782,-- eur od 01.01.2016 až do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 23.813,-- eur od 01.01.2017 až do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 8.186,50 eura od 01.01.2018 až do zaplattenia a s úrokom z omeškania vo výške 9 % zo sumy 11.404,-- eur od 01.01.2019 až do zaplattenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %, alternatívne žalovaní sú povinní zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 15.055,50 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % od 21.07.2015 až do zaplattenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %.“ V priebehu konania žalobkyňa žiadala aj o pripustenie pristúpenia nového subjektu na strane žalovaného, a to P. Y. T. M. H. Na uskutočnených pojednávaniach súd zmenu žaloby pripustil, rovnako pripustil aj pristúpenie žalovaného v 2. rade do konania.

3. Žalobkyňa svoj nárok odôvodnila tým, že po zrušení bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej tiež „BSM“), žalobkyne a p. T. M. H. ako jediného spoločníka a konateľa žalovaného v 1. rade, nedošlo k vyporiadaniu BSM, čím mala za to, že nastal právny stav v zmysle ustanovenia § 149 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) a obchodný podiel žalovaného v 1. rade je v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného v 2. rade. Na základe tejto skutočnosti žalobkyňa žiadala o vyplatenie podielu na zisku žalovaného v 1. rade za roky 2011, 2012, 2013, 2014, a to až do času podania žaloby, a zároveň žiadala o zabezpečenie dôkazu - účtovných dokladov a závierky žalovaného v 1. rade. Žalovaní v konaní trvali na zamietnutí žaloby ako nedôvodnej a uplatnili námietku premlčania nároku žalobkyne z dôvodu uplynutia trojročnej lehoty na vyporiadanie BSM.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 1 ods. 1, 2, § 261 ods. 1, 9, § 114, § 115 ods. 1, § 117 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „OBZ“), § 1 ods. 2, § 142, § 149, § 149a, § 150 OZ a § 262 ods. 1, 2 CSP. Z vykonaných dôkazov mal súd za preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovaným v 2. rade došlo k zrušeniu BSM k 21.07.2011 tak, že k jeho vyporiadaniu ku dňu podania žaloby 20.07.2015 nedošlo, čo strany sporu nenamietali. Bolo preukázané, že žalovaný v 2. rade je bývalý manžel žalobkyne, manželstvo bolo rozvedené právoplatne k 30.06.2012, a zároveň žalovaný v 2. rade bol jediným spoločníkom a konateľom žalovaného v 1. rade. Výšku nároku žalobkyňa odvodila od výšky generovaného zisku, pričom predložila ocenenie obchodného podielu na základe znaleckého posudku. Súd dospel k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne. Skutkové tvrdenie žalobkyne sporné nebolo, avšak samotný nárok tak, ako ho špecifikovala z hľadiska právneho titulu, ale aj výšky, nebol dôvodný. Súd sa stotožnil s existenciou právnej domnienky uvedenej v § 149 ods. 4 OZ, podľa ktorého platí, že pokiaľ ide o hnutelné veci, manželia sa vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci

z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti, výlučne ako vlastník užíva. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné. Súd uviedol, že s ohľadom na charakter obchodného podielu, tento sa považuje za majetkové právo, resp. inú majetkovú hodnotu, nejde o vec podľa § 118 OZ ako hnutelnú alebo nehnuteľnú, pričom predmetom nároku bolo vyplatenie podielu na zisku. Mal za to, že podiel na zisku ako právo prislúcha spoločníkovi obchodnej spoločnosti. Ak sa uplatní domnienka vyjadrená v § 149 ods. 4 OZ, z hľadiska charakteru obchodného podielu je potrebné pre vyporiadanie jeho hodnoty aplikovať zásady vyporiadania v režime podielového spoluvlastníctva podľa § 142 OZ a nie § 150 OZ. Konštatoval, že existujúci obchodný podiel patrí bývalému manželovi ako jedinému spoločníkovi žalovaného v 1. rade, teda do úvahy by pripadalo vyporiadanie tak, že by sa žalobkyňa domáhala vyplatenia polovice hodnoty obchodného podielu analogicky podľa § 142 ods. 1

OZ. Vo vzťahu k žalovanému v 1. rade súd uviedol, že uplatnená námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v konaní je dôvodná, na základe čoho konštatoval, že žalovaný v 1. rade ako obchodná spoločnosť nemá voči žalobkyni žiadne povinnosti ani záväzky, teda nie je spravodlivé ani právne dôvodné ju zaväzovať na plnenie v prospech žalobkyne. Námietku premlčania nároku uplatnenú žalovaným v 1. rade z titulu márneho uplynutia trojročnej lehoty podľa § 150 OZ považoval za nedôvodnú, nesprávne právne poňatú. Súd dal do pozornosti, že v konaní sa musel vysporiadať s argumentáciou žalobkyne, že obchodný podiel bol v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a po uplynutí trojročnej lehoty je v zmysle § 149 ods. 4 OZ v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného v 2. rade. Nestotožnil sa s tvrdením žalobkyne, že ide o zmenu obchodného podielu, respektíve, že analogicky judikatúra odkazuje na prípadný predaj obchodného podielu, kde na predmetný obchodný podiel, respektíve na jeho hodnotu v 1-ci, má nárok jeden z manželov. V kontexte merita konania poukázal na judikatúru podporujúcu úvahu súdu o predmete vyporiadania, a to rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“, „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) sp. zn. 5Obdo/11/2007 z 25.06.2008 (R 27/2007) a sp. zn. 6Obdo/30/2009 z 26.11.2009. Konštatoval, že žaloba sa javí ako predčasne podaná, nakoľko absentuje rozhodnutie o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ako majetkového práva. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa nepreukázala opodstatnenosť svojho nároku z hľadiska pasívnej legitímácie, z hľadiska právneho titulu, ani výšky nároku, preto žalobu zamietol. Žalovaným, ktorí mali vo veci plný úspech, priznal náhradu trov konania proti žalobkyni v celom rozsahu.

5. Na odvolanie žalobkyne proti prvoinštančnému rozsudku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 4Cob/133/2019-513 z 26. 11. 2020, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. opravil v jeho záhlaví v označení názvu a sídla žalovaného v 1. rade a podľa § 387 ods. 1 CSP ho ako vecne správny potvrdil (II. výrok). Napokon výrokom III. odvolací súd vyslovil, že žalovaní v 1. rade a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni nemajú.

6. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil poukázaním na § 1 ods. 1 a 2 OBZ, § 149 ods. 4, § 142 ods. 1 OZ, § 114 ods. 1, 2, 3, § 123 ods. 1 OBZ a § 220 ods. 2, § 387 ods. 1 a § 224 CSP.

7. Odvolací súd prioritne v súlade s § 224 CSP opravil názov a sídlo žalovaného v 1. rade v záhlaví prvoinštančného rozsudku z dôvodu, že od 23.10.2018 je obchodným menom žalovaného v 1. rade Bratislava Music Services, s.r.o. v likvidácii, rovnako od uvedeného dátumu je sídlom spoločnosti Francisciho 5, 811 08 Bratislava.

8. Stotožniac sa s odôvodnením prvoinštančného rozsudku, odvolací súd na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že predmetom konania je nárok žalobkyne na zaplatenie podielu zo zisku spoločnosti Bratislava Music Services, s.r.o., za roky 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 vo výške 1-ce spolu s príslušenstvom. Žalovaným v 1. rade je obchodná spoločnosť Bratislava Music Services, s.r.o. a žalovaným v 2. rade je bývalý manžel žalobkyne, a zároveň konateľ a jediný spoločník žalovaného v 1. rade P. Y. T. M. H. Následne poukázal na rozhodnutia súdov, ktorými bolo manželstvo žalobkyne a žalovaného v 2. rade rozvedené a bolo zrušené BSM. Konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že do troch rokov od zániku BSM nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou a bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané ani rozhodnutím súdu, preto podľa § 149 ods. 4 OZ platí nevyvrátiteľná domnienka, podľa ktorej po márnom uplynutí troch rokov od zániku BSM zo zákona dochádza k vyporiadaniu tohto spoluvlastníctva tak, že majetkové práva, resp. iné majetkové hodnoty sú v podielovom spoluvlastníctve, a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. Za správne vyhodnotil odvolací súd stotožnenie sa súdu prvej inštancie s existenciou právnej domnienky uvedenej v § 149 ods. 4 OZ a jeho záver, že s ohľadom na charakter obchodného podielu sa tento považuje za majetkové právo, resp. inú majetkovú hodnotu. Odvolací súd ďalej konštatoval, že obchodný podiel je v zmysle § 118 ods. 1 OBZ inou majetkovou hodnotou a predstavuje účasť spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným a z nej plynúce majetkové ako aj nemajetkové práva a povinnosti. Podiel sa oceňuje mierou

účasti spoločníka na čistom obchodnom majetku spoločnosti (§ 61 ods. 1 OBZ), pričom čistým obchodným majetkom spoločnosti sa rozumie obchodný majetok spoločnosti po odpočítaní jej záväzkov (§ 6 ods. 3 OBZ). Len manžel - spoločník má práva a povinnosti vyplývajúce pre neho z úpravy postavenia spoločníka obchodnej spoločnosti v Obchodnom zákonníku, či v inom právnom predpise alebo v spoločenskej zmluve. Medzi základné majetkové práva každého spoločníka patrí právo na podiel zo zisku (§ 123 OBZ). Poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/168/2005 zo dňa 31.03.2006 (R 27/2007) odvolací súd uviedol, že súčasťou BSM sa stáva hodnota obchodného podielu a nie práva a povinnosti vyplývajúce z obchodného podielu manžela spoločníka obchodnej spoločnosti. Vysporiadava sa teda majetková hodnota obchodného podielu, nie samotný obchodný podiel, ktorý môže byť prikázaný len spoločníkovi obchodnej spoločnosti. Druhý manžel nie je v akomkoľvek vzťahu k spoločnosti, nemá práva a povinnosti spoločníka, vrátane práva zúčastňovať sa na riadení spoločnosti. Poukázal tiež na ďalšie rozhodnutie

NS SR sp. zn. 5Obdo/11/2007 zo dňa 25.06.2008, v ktorom najvyšší súd konštatoval „...podľa ustálenej judikatúry hodnota obchodného podielu patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov...“, od ktorého názoru sa Najvyšší súd SR odklonil v rozhodnutí sp. zn. 6Obdo/30/2009 zo dňa 26.11.2009, keď uzavrel, že obchodný podiel nie je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov a v odôvodnení uviedol, že súčasťou BSM sa stane napr. podiel na zisku, vyrovnací podiel a pri prevode obchodného podielu je to vyplatená cena obchodného podielu. Rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu v tejto otázke skonštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“)

v uznesení sp. zn. III. ÚS 399/2015 zo dňa 18.08.2015. Napokon odvolací súd citoval z rozhodnutia NS SR sp. zn. 8Cdo/186/2018 zo dňa 28.01.2020 a uviedol, že z dôvodu, že do troch rokov od zániku BSM nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou a BSM nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané ani rozhodnutím súdu, podľa § 149 ods. 4 OZ platí nevyvrátiteľná domnienka, že hodnota sporného obchodného podielu je v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného v 2. rade, pričom podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. V čase podania žaloby teda žalobkyňa a žalovaný v 2. rade vystupujú vo vzťahu k hodnote obchodného podielu v spoločnosti žalovaného v 1. rade ako podieloví spoluvlastníci. Poukázal na podstatný znak podielového spoluvlastníctva, ktorým je spoluvlastnícky podiel, vyjadrujúci ideálnu mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Každý podielový spoluvlastník má ideálny podiel na veci, teda nevlastní presne určitú, reálnu časť veci.

S poukazom na uvedenú skutočnosť odvolací súd zastal názor, že v danom prípade je potrebné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného v 2. rade

vo vzťahu k hodnote obchodného podielu. Totožne so súdom prvej inštancie (jeho záverom v bode 19. odôvodnenia napadnutého rozsudku) uviedol, že podanie žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha zaplatenia podielu zo zisku, je predčasné, pretože absentuje rozhodnutie o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ako majetkového práva. Obchodný podiel môže byť prikázaný len žalovanému v 2. rade ako jedinému spoločníkovi žalovaného v 1. rade a žalobkyňa má nárok na vyplatenie polovice hodnoty obchodného podielu analogicky podľa § 142 OZ.

9. Za nedôvodnú odvolací súd považoval námietku žalobkyne, že z napadnutého rozsudku nevyplýva, čo malo byť nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie. Odvolací súd poukázal na bod 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný v 1. rade ako obchodná spoločnosť nemá voči žalobkyni žiadne povinnosti ani záväzky, teda nie je spravodlivé, ani právne dôvodné ju zaväzovať na plnenie v prospech žalobkyne. Odvolací súd k uvedenému dodal, že v danom prípade sa musia navzájom vysporiadať podieloví spoluvlastníci, t. j. žalobkyňa a žalovaný v 2. rade, samotná obchodná spoločnosť, t. j. žalovaný v 1. rade, nemá voči žalobkyni žiaden záväzok, a teda pasívna vecná legitímácia žalovaného v 1. rade v prejednávanej spore nie je daná.

10. Vo vzťahu k námietke žalobkyne spočívajúcej v tvrdení, že súd prvej inštancie nerozhodol o jej návrhu na zabezpečenie dôkazu, odvolací súd uviedol, že v žalobe žalobkyňa síce uviedla, že žiada o zabezpečenie dôkazu, a to účtovnej závierky a účtovných dokladov žalovaného v 1. rade, avšak bez toho, aby objektívne zdôvodnila existenciu obavy, že daný dôkaz nebude možné neskôr vykonať alebo ho bude možné vykonať len s veľkými ťažkosťami, a taktiež bez toho, aby riadne identifikovala konkrétny dôkaz alebo dôkazný prostriedok, ktorý má byť zabezpečený (neuviedla roky, za ktoré žiada

účtovnú závierku a neuviedla ani, aké konkrétne účtovné doklady žalovaného v 1. rade žiada). Odvolací súd poukázal na to, že v priebehu konania žalobkyňa predložila daňové priznanie žalovaného v 1. rade za roky 2011 až 2016 a následne i znalecký posudok č. 11/2019 vypracovaný spoločnosťou Expert group, k.s., zo dňa 28.02.2019, ktorý stanovil výšku obchodného podielu spoločnosti Bratislava Music Services, s.r.o., a to ku dňu zrušenia BSM 21.07.2011 a ku dňu vstupu obchodnej spoločnosti do likvidácie 01.10.2018. Prílohou tohto znaleckého posudku je súvaha a výkaz ziskov a strát spoločnosti Bratislava Music Services, s.r.o.

k 31.12.2012 a účtovná závierka k 30.09.2018. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v priebehu konania disponovala účtovnými dokladmi žalovaného v 1. rade. Odvolací súd zdôraznil, že na pojednávaní dňa 11.03.2019 žalobkyňa, resp. jej právny zástupca, nemala žiadne ďalšie návrhy na dokazovanie, ani nežiadala zabezpečenie ďalších dôkazov, preto súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd vyhodnotil predmetnú námietku žalobkyne za nedôvodnú.

11. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobkyne ohľadne nedostatočného odôvodnenia, resp. arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Podľa názoru odvolacieho súdu z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prihliadal na argumentáciu oboch sporových strán, v odôvodnení rozhodnutia sa vysporiadal s podstatnými a pre rozhodnutie relevantnými argumentami strán a svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Vadu v písaní, keď súd v bode 2. odôvodnenia napadnutého rozsudku namiesto Občianskeho zákonníka omylom uviedol „ZKR“, odvolací súd vyhodnotil za právne bezvýznamnú. Za nesúladnú so skutočným stavom vyhodnotil odvolací súd aj tvrdenie žalobkyne, že bod 17. prvoinštančného rozsudku odporuje bodu 14. rozsudku, keď z jeho odôvodnenia vyplýva, že súd v celom napadnutom rozhodnutí vychádzal zo skutočnosti, že medzi žalobkyňou a žalovaným v 2. rade ide vzhľadom na aplikáciu § 149 ods. 4 OZ o podielové spoluvlastníctvo.

12. Žalobkyňa napokon namietala aj nesprávnosť výroku o trovách, keď súd mal podľa nej aplikovať § 257 CSP z dôvodu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa. Odvolací súd konštatoval, že Civilný sporový poriadok pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to jednak dôvody hodné osobitného zreteľa a jednak výnimočné okolnosti, ktoré však zákon bližšie nešpecifikuje a ich výklad je ponechaný na súdnu prax, čo však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. Poukázaním na rozhodnutia R 34/1982, R 24/1964, ako aj komentár k CSP (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C H. Beck, 2016, 1540 s.), odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že v danom prípade existujú výnimočné okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania v konaní úspešným žalovaným v 1. a 2. rade a uzavrel, že skutočnosti uvádzané žalobkyňou v odvolaní, aplikáciu ustanovenia § 257 CSP neodôvodňujú.

13. V závere svojho rozhodnutia odvolací súd poukázaním na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/145/2011 zo dňa 16.11.2011 zdôraznil, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania, rovnako ani odôvodnenie rozhodnutia súdu v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom konaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovaným v 1. a 2. rade právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko im žiadne trovy nevznikli.

15. Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť dňa 22. 12. 2020.

16. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobkyňa (č. l. 526 - 536), vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP. Dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu č. k. 4Cob/133/2019-513 zo dňa 26. 11. 2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 28Cb/134/2015-464 zo dňa 28. 03. 2019 a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

17. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP žalobkyňa namietla existenciu odlišných rozhodnutí dovolacieho súdu riešiacich otázku obchodného podielu. Poukázaním na rozhodnutia sp. zn. 5Obdo/11/2007 (R 27/2007) a sp. zn. 2 Cdo/168/2005 (ZSP 34/2007) vyslovila, že v predmetných rozhodnutiach dovolací súd určil, že obchodný podiel je súčasťou BSM a v rámci vyporiadania BSM je potrebné druhému manželovi vyplatiť jeho hodnotu. Uviedla, že označené rozhodnutia boli vydané v konaniach o určenie neplatnosti Zmluvy o prevode obchodného podielu so záverom, že po uplynutí lehoty v zmysle § 149 ods. 4 OZ nastáva situácia, že obchodný podiel je v podielovom spoluvlastníctve bývalých manželov. Ďalším rozhodnutím, na ktoré žalobkyňa poukázala, je rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Obdo/30/2009 zo dňa 26.11.2009, v ktorom najvyšší súd v rozpore a bez vysvetlenia tohto rozporu s predchádzajúcou judikatúrou NS SR stanovil, že obchodný podiel ako taký súčasťou BSM nie je, ale súčasťou BSM sú majetkové práva vyplývajúce z obchodného podielu, a teda aj podiel na zisku. V ďalšom žalobkyňa poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/196/2018, ktorým dôvodil odvolací súd vo svojom rozhodnutí, vo vzťahu ku ktorému žalobkyňa namietla, že dovolací súd v označenom rozhodnutí otázku podstatnú pre rozhodnutie v predmetnej veci, a teda otázku podielu na zisku neriešil. Uviedla, že stanovisko dovolacieho súdu sa týka len obchodného podielu, a teda majetkových práv v súvislosti s BSM, nerieši však právnu otázku žalobkyne v prípade podielu na zisku, ktorý je podľa názoru žalobkyne majetkovým právom súvisiacim s obchodným podielom, rovnako nerieši ani otázku predčasnosti podanej žaloby, a teda, či je nutné zo strany žalobkyne podať žalobu o vysporiadanie podielového spoluvlastníctva, ako to konštatoval odvolací súd v bode 18. odôvodnenia svojho rozhodnutia.

18. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalobkyňa vyslovila domnienku, že konajúce súdy v predmetnej veci odkázali na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Obdo/30/2009, ktoré sa na danú vec nemôže po právnej stránke aplikovať, keďže nerieši otázku predčasnosti podanej žaloby, a teda otázku, či je nevyhnutné najprv vyporiadať podielové spoluvlastníctvo obchodného podielu. Podľa vedomosti žalobkyne nebola doteraz riešená otázka nevyhnutnosti podania žaloby o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k tomu, aby vznikol nárok na vyplatenie podielu na zisku. Vzhľadom na to, že podiel na zisku je súčasťou obchodného podielu ako majetkové právo, má za to, že právne posúdenie súdov v predmetnej veci nebolo správne, keď považujú podanú žalobu za predčasnú. Tvrdí, že ak platí domnienka v zmysle § 149 ods. 4 OZ (v zmysle ktorej je obchodný podiel, a teda aj majetkové právo - podiel na zisku, predmetom spoluvlastníckeho podielu v rámci podielového spoluvlastníctva), nie je nevyhnutné, aby žalobca musel vyporiadať podielové spoluvlastníctvo pre uplatnenie práva podielu na zisku spoločníka obchodnej spoločnosti. Tvrdí ďalej, že žiada len o vyplatenie podielu na zisku spoločnosti, a teda súčasti obchodného podielu, preto nevidí žiadny dôvod na to, aby bolo nutné vyporiadať podielové spoluvlastníctvo inou samostatnou žalobou o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pre uplatnenie práva vyplývajúceho z podielového spoluvlastníctva. Išlo by podľa jej názoru o nadbytočnú žalobu, ktorá nemusí byť nevyhnutne podaná a znamenala by kumuláciu súdnych konaní. Žalobkyňa sa tak pýta, ako si má inak uplatniť majetkové právo - podiel na zisku, ak zároveň nemá v tomto momente záujem na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Súdy v predmetnom konaní nútia žalobkyňu najprv vyporiadať podielové spoluvlastníctvo a až potom žiadať vyplatenie nárokov vyplývajúcich z majetkových práv - podielu na zisku

19. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobkyňa namietla, že odvolací súd a rovnako ani súd prvej inštancie sa nevysporiadali s právnou otázkou podielu na zisku ako súčasťou obchodného podielu, respektíve BSM, a odklonili sa od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne od rozhodnutia sp. zn. 6Obdo/30/2009 z

26.11.2009, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že obchodný podiel ako taký nie je súčasťou BSM, ale súčasťou BSM sú majetkové práva vyplývajúce z obchodného podielu. Žalobkyňa zdôraznila, že nikdy nežiadala o práva súvisiace s rozhodovaním ohľadom obchodného podielu, ale žiadala majetkové práva, a teda podiel na zisku z predmetného obchodného podielu. Keďže sa daný obchodný podiel nevysporiadaval v lehote stanovenej zákonom, je možné žiadať o vyplatenie podielu na zisku z tohto obchodného podielu, a to na základe toho, že všetky majetkové práva vyplývajúce z obchodného podielu, sú v podielovom spoluvlastníctve v zmysle § 149 ods. 4 OZ. Žalobkyňa ďalej vyslovila, že je potrebné akceptovať aj pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v 1. rade, t. j. obchodnej spoločnosti, nakoľko len spoločnosť vypláca podiel na zisku. Žalobkyňa nemohla predpokladať, kedy, či a ako bude vyplácať podiel na zisku jednotlivým spoločníkom, resp. kedy, či a ako tento podiel už vyplatila spoločnosť spoločníkovi.

20. V ďalšej časti dovolania žalobkyňa konajúcim súdom vytkla, že absolútne opomenuli otázku podielu na zisku, ktorá bola súčasťou žalobného petitu a žaloby. Tvrdí, že súdy sa venovali podielovému spoluvlastníctvu v prípade obchodného podielu, avšak opomenuli vyriešiť argumenty žalobkyne a otázku podielu na zisku ako majetkového práva. Tvrdí, že žalobný petit bol upravený na obidve alternatívy, a teda aj vo vzťahu k podielu na zisku, ako aj vo vzťahu k obchodnému podielu, ktorého hodnota sa zisťovala znaleckým posudkom. Podľa názoru žalobkyne, na uplatnenie nároku na podiel na zisku nie je nutné podávať žalobu o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva; táto by mala teoreticky opodstatnenie v prípade časti žaloby o vyplatenie obchodného podielu, avšak žalobkyňa žalovala aj nárok na vyplatenie podielu na zisku, a teda majetkového práva, na ktoré má žalobkyňa nárok aj za trvania podielového spoluvlastníctva k obchodnému podielu. Ak teda súdy zamietli nárok žalobkyne na vyplatenie hodnoty obchodného podielu, mali uznať časť žaloby o vyplatenie podielu na zisku, keďže ten nie je viazaný na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

21. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalobkyňa poukázanim na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/7/2009, 8Sžo/122/2010 a 6Cdo/139/2011, ako aj príkladný výpočet rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 248/08, I. ÚS 236/06, II. ÚS 6/2003, II. ÚS 119/2003, III. ÚS 115/2003 a I. ÚS 114/08, namietla arbitrárnosť rozhodnutí konajúcich súdov, v dôsledku ktorej okolnosti malo byť porušené jej právo na spravodlivý proces a bola jej odňatá možnosť konať pred súdom. Tvrdí, že konajúce súdy sa žiadnym spôsobom nevysporiadali s časťou žalobného petitu týkajúcej sa podielu na zisku, keď nevysvetlili, prečo právo podielu na zisku nie je možné uplatňovať. Namietla ďalej, že súd prvej inštancie neakceptoval ňou navrhované dokazovanie v predmetnej veci. Tvrdí, že návrhy na doplnenie dokazovania síce nemala, ale to len preto, že tieto boli už prezentované v konaní a nie je jej povinnosťou návrhy na doplnenie dokazovania opakovať, naopak, je povinnosťou súdu v rámci vedenia konania s navrhnutými dôkazmi sa vysporiadať a relevantne odôvodniť ich nevykonanie.

22. Súdu prvej inštancie žalobkyňa vytkla nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutia v bodoch 11., 12., 14., 15., 17. až 20. tvrdiac, že v predmetných bodoch prvoinštančný súd odkazuje len na ustanovenia zákona, resp. judikatúru týkajúcu sa pasívnej vecnej legitimácie, či obchodného podielu a BSM, avšak bez argumentácie, prečo žalobu zamietol. Vo vzťahu k záveru súdu ohľadne nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej obchodnej spoločnosti, ktorú nie je dôvodné zaväzovať povinnosťami a ani záväzkami voči žalobkyni, namietla, že obchodný podiel sa týka spoločnosti, pričom súd nezabezpečil relevantné dokumenty tak, ako o to žiadala na začiatku konania v samotnej žalobe. V dôsledku uvedeného nebolo možné určiť, kto - či žalovaný v 1. rade alebo žalovaný v 2. rade disponuje sumou, ktorú žalobkyňa žaluje, a teda, či zisk bol alebo nebol rozdelený. Tvrdí, že bez určenia, kto disponuje peňažnými prostriedkami, nie je možné určiť, či podiel na zisku ako majetkové právo prislúchajúce k obchodnému podielu, bolo spoločníkovi vyplatené alebo vyplatené nebolo. Preto je podľa názoru žalobkyne potrebné žalovať nielen spoločníka spoločnosti, ale aj samotnú spoločnosť.

23. Žalobkyňa ďalej namietla, že z rozhodnutia prvoinštančného súdu nevyplýva, či je to podiel na zisku, alebo obchodný podiel, ktorý mal byť uplatnený nesprávne a túto otázku nevysvetlil ani súd odvolací. V bode 19. odôvodnenia odvolací súd len uviedol, že žaloba je predčasná, avšak bez toho, aby sa vysporiadala s tvrdeniami žalobkyne o podiele na zisku. Konštatoval len, že obchodný podiel patrí do BSM, čím je daný nárok na obchodný podiel,

otázku podielu na zisku však neriešil.

24. Na základe uvedených tvrdení má žalobkyňa za to, že sudy neriešili jej podstatné otázky a námietky v súvislosti s otázkou podielu na zisku a argumentáciu s tým súvisiacu, rovnako neriešili ani otázku nepotrebnosti podávať žalobu o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v prípade nároku na vyplatenie podielu na zisku. Za zrejme má to, že sudy nezobrali do úvahy dôkazy ňou prezentované a nepripustili ich vykonanie, čo neskôr argumentovali ako nepreukázanie tvrdení žalobkyne.

25. K dovolaniu žalobkyne sa žalovaní nevyjadrili.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (resp. advokátskou kanceláriou) v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobkyne je prípustný a dôvodný zároveň.

27. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci dovolacieho súdu (viď. sp. zn. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach CSP (obdobne aj sp. zn. I. ÚS 438/2017). Pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd preto nie je viazaný tým, čo uviedol dovolateľ, prípadne druhá strana.

28. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

29. Naproti tomu pre dovolanie prípustné podľa § 421 CSP, platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych záverov vyvodil nesprávne právne závery.

30. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ citovaného ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacím dôvodom (§ 440 CSP), ktorým je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 59/2017 z 08. 06. 2017).

31. V tu posudzovanej veci žalobkyňa (ďalej tiež ako „dovolateľka“) v dovolaní argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP.

32. Najvyšší súd po oboznámení sa s dovolaním žalobkyne považoval

za potrebné zaoberať sa primárne prípustnosťou dovolania podľa § 420 psím. f/ CSP. Podľa označeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie predmetného ustanovenia je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní.

33. Vo vzťahu k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolateľka vytkla arbitrárnosť rozhodnutí konajúcich súdov. Namietla, že konajúce súdy sa nevysporiadali s otázkou podielu na zisku a nevysvetlili, prečo si žalobkyňa nemôže uplatniť nárok na vyplatenie podielu na zisku bez podania žaloby o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Súdu prvej inštancie vytkla, že nevysvetlil, prečo neakceptoval ňou navrhované dokazovanie v predmetnej veci; v tejto súvislosti tvrdí, že návrhy na doplnenie dokazovania prezentovala už v priebehu samotného konania a nebolo jej povinnosťou tieto opakovať.

34. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že Okresný súd Pezinok rozsudkom č. k. 8C/346/2010-16 zo dňa 15. 06. 2011, právoplatný dňa 21. 07. 2011 (č. l. 126 - 129 spisu) zrušil bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, žalobkyne a žalovaného v 2. rade, konštatujúc v odôvodnení svojho rozhodnutia, že po zrušení BSM ho bude treba vyporiadať v zmysle § 149 OZ s tým, že predmetom vyporiadania bude všetok majetok, nadobudnutý do právoplatnosti rozhodnutia o zrušení BSM. Následne bolo manželstvo žalobkyne a žalovaného v 2. rade rozvedené, a to rozsudkom rovnakého okresného súdu č. k. 6C/98/2009-440 zo dňa 14. 06. 2012, právoplatný dňa 30. 06. 2012 (č. l. 130 - 138). Zo spisu ďalej vyplýva, že dňa 20. 07. 2015 bola súdu prvej inštancie doručená žaloba žalobkyne zo 14. 07. 2005 voči (pôvodne len) žalovanému v 1. rade, o zaplatenie podielu na zisku za roky 2011, 2012, 2013, 2014 (č. l. 2 - 5), výšku ktorého žalobkyňa v žalobnom petite nešpecifikovala, ale navrhovala ju určiť na základe účtovných dokladov, ktorých zabezpečenie ako dôkazu súdom navrhla podľa § 102 a § 78 Občianskeho súdneho poriadku. Písomným podaním zo dňa 03. 07. 2017, súdu doručeným dňa 04. 07. 2017 (č. l. 222 - 224), žalobkyňa upravila žalobný petit spočívajúci vo vyčíslení podielu na zisku žalovanej spoločnosti za roky 2011 až 2015, spolu v sume 84.224,23 eura + úroky z omeškania. Ďalším písomným podaním, rovnako zo dňa 03. 07. 2017, súdu doručeným dňa 04. 07. 2017 (č. l. 194 - 200) žalobkyňa navrhla nariadenie predbežného opatrenia v znení uvedenom v bode XI. predmetného podania, respektíve aby súd uložil povinnosť zložiť do úschovy súdu žalovanú sumu, t. j. 84.224,23 eura a až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 28Cb/134/2015-260 zo dňa 01.08.2017, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/190/2017-305 zo dňa 18. 01. 2018 (č. l. 305 - 309), právoplatným dňa 12. 02. 2018, návrh žalobkyne na nariadenie predbežného opatrenia, z dôvodu nesplnenia podmienok na jeho nariadenie, zamietol v celom rozsahu. Písomným podaním zo dňa 17. 12. 2018, súdu prvej inštancie doručeným dňa 18. 12. 2018 (č. l. 339 - 343), žalobkyňa navrhla doplnenie dokazovania pre účely stanovenia hodnoty obchodného podielu ku dňa vstupu žalovanej spoločnosti do likvidácie, a to formou znaleckého posudku. Ďalším písomným podaním zo dňa 29. 01. 2019, prvoinštančnému súdu doručeným dňa 30. 01. 2019 (č. l. 364 - 368), žalobkyňa navrhla pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaného (svojho bývalého manžela, P. Y. T. M. H.), zároveň navrhla zmenu žalobného petitu tak, že sa domáha uloženia povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť v žalobnom petite vyčíslený podiel na zisku žalovanej obchodnej spoločnosti za obdobie rokov 2011 až 2018 spolu s príslušným úrokom z omeškania, alternatívne navrhla, aby súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť sumu určenú znaleckým posudkom ku dňu vstupu spoločnosti do likvidácie, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % od 21. 07. 2025 do zaplatenia.

35. O návrhoch žalobkyne uplatnených vo vyššie označenom podaní rozhodol súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 04. 02. 2019 tak, že pripustil, aby do konania pristúpil ďalší subjekt - P. Y.

T. M. H., na strane žalovaného ako žalovaný v 2. rade, zároveň súd pripustil zmenu žaloby podľa § 139 a nasl. CSP, a to v súlade s vyjadrením žalobkyne zo dňa 29. 01. 2019 (úradný záznam z pojednávania na č. l. 383 spisu).

36. Znalecký posudok vo veci zistenia výšky obchodného podielu spoločnosti Bratislava Music Services, s.r.o., IČO: 35 859 369, bol vypracovaný znaleckou organizáciou Expert group, k. s., dňa 28. 02. 2019 pod č. 11/2019 (č. l. 389 - 404). Na základe vypracovaného znaleckého posudku žalobkyňa písomným podaním zo dňa 11. 03. 2019 upravila žalobný petit v znení na č. l. 461 - 462, zároveň uplatnila alternatívny petit, ktorým sa voči žalovaným domáhala zaplata sumy vo výške 15.055,50 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % od 21. 07. 2015 až do zaplata, súčasne si uplatnila náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia.

37. Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného rozsudku (č. l. 464 a nasl.) vo vzťahu k žalovanému v 1. rade vyplýva, že súd uznal uplatnenú námietku nedostatku jeho pasívnej legitimácie, z dôvodu ktorého konštatoval, že voči žalobkyne nemá žiadne povinnosti ani záväzky (bod 15. rozsudku), zároveň za nedôvodnú považoval námietku premlčania nároku uplatnenú právnym zástupcom žalovaného v 1. rade z dôvodu márneho uplynutia trojročnej lehoty podľa § 150 OZ (bod 16.). Je preto nepochybné, že súd prvej inštancie nárok žalobkyne na zaplata podielu na zisku voči žalovanému v 1. rade neposudzoval, rovnako tak neposudzoval tento nárok ani voči žalovanému v 2. rade, vo vzťahu ku ktorému uviedol, že obchodný podiel ako majetkové právo patrí do BSM; vo vzťahu k podielu na zisku sa obmedzil iba na jednoduché konštatovanie, že podiel na zisku z obchodného podielu je majetkovým právom, ktoré patrí do BSM (bod 18. rozsudku). V závere svojho rozhodnutia žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol ako predčasne podanú pre absenciu rozhodnutia o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ako majetkového práva.

38. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Hoci v odôvodnení svojho rozhodnutia (v bode 15.) uviedol, že predmetom konania je nárok žalobkyne na zaplata podielu na zisku spoločnosti Bratislava Music Services, s.r.o. za roky 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 vo výške 1-ce s príslušenstvom, v ďalšom sa venoval obchodnému podielu, a to odkazom na v rozsudku citovanú judikatúru, konštatujúc, že pri vyporiadaní BSM sa vyporiadava majetková hodnota obchodného podielu, nie samotný obchodný podiel, ktorý môže byť prikázaný len spoločníkovi obchodnej spoločnosti, pričom žalobkyňa nie je v akomkoľvek vzťahu k obchodnej spoločnosti a nemá práva a povinnosti spoločníka, vrátane práva zúčastňovať sa na riadení spoločnosti.

39. Z obsahu dovolaní napadnutých rozhodnutí je nesporné, že problematike podielu na zisku sa súdy bližšie nevenovali, naviac, vôbec sa nevysporiadali s alternatívnym petitom uplatneným žalobkyňou v jej písomnom podaní z 29. 01. 2019 (č. l. 374), bližšie konkretizovaným po vypracovaní znaleckého posudku v podaní zo dňa 11. 03. 2019 (č. l. 461- 462).

40. Podiel na zisku je bezpochyby súčasťou BSM, pokiaľ bol jednému z manželov za trvania BSM spoločnosťou vyplatený (viď aj dôvody v bode 46.). Po zrušení BSM ďalší podiel na zisku do BSM nepatrí. Týmto okolnostiam sa súdy vo svojich rozhodnutiach vôbec nevenovali. Žalobu na zaplata podielu zo zisku zamietli ako predčasnú, pretože absentuje rozhodnutie o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ako majetkového práva. Je preto odôvodnená námietka žalobkyne, že konajúce súdy opomenuli vyriešiť otázku podielu na zisku ako majetkového práva, ktoré je súčasťou BSM a svoj záver o zamietnutí žaloby zdôvodnili nedostatočne. V odôvodnení sa venovali vyporiadaní BSM vo vzťahu

k obchodnému podielu v spoločnosti žalovaného 2 ako majetkovej hodnoty, v konečnom dôsledku nastaním zákonnej fikcie vyporiadania podľa § 149 ods. 4 OZ, avšak konštatovali, že predmetom žaloby bol len podiel na zisku, čo zase nekorešponduje celkom s obsahom podaní žalobkyne, ktorými menila žalobný petit. Konštatovali, že žalobkyňa sa mohla domáhať vyplatenia 1 z hodnoty obchodného podielu, pričom obchodný podiel patrí žalovanému 2. a následne vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva k obchodnému podielu, avšak predmetom BSM nebol obchodný podiel ako taký, ale len jeho majetková

hodnota. Odvolací súd uzavrel, že je potrebné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného 2 vo vzťahu k hodnote obchodného podielu, ale žalobkyňa sa domáhala podielu na zisku, čo je pred vysporiadaním podielového spoluvlastníctva ako majetkového práva, aj podľa odvolacieho súdu predčasné. Konštatoval tiež, že obchodný podiel môže byť prikázaný len žalovanému 2. ako spoločníkovi žalovaného 1 a žalobkyňa má nárok na vyplatenie 1 hodnoty obchodného podielu. Z uvedeného vyplýva, že jednotlivé konštatácie súdov nižšej inštancie si čiastočne vzájomne odporujú a nekorešpondujú ani s pripustenými zmenami žaloby. Je opodstatnené tvrdenie žalobkyne, že žalobný petit upravila s tým, že uviedla zložený žalobný návrh (petit) tak, že uviedla dve alternatívy a popri pôvodne uplatnenom podiele na zisku, si uplatnila aj majetkovú hodnotu obchodného podielu, ktorého hodnota sa zisťovala znaleckým posudkom (žalobkyňa na čl. 371 uviedla, že buď má nárok na podiel na zisku alebo na majetkovú hodnotu obchodného podielu). Súd prvej inštancie túto zmenu bez ďalšieho pripustil, ale bližšie sa týmto nárokom žalobkyne nezaoberal a rovnako ani odvolací súd.

41. Alternatívny petit je jedným z druhov petitov, ktorým žalobca vyhlasuje, že namiesto požadovaného plnenia je ochotný prijať iné plnenie. Pri alternatívnom petite oba petity musia byť dôvodné a vyhovením ktorémukoľvek z nich sa dosiahne žalobou požadovaný stav (žiada dve alebo viaceré alternatívne plnenia). Prichádza do úvahy tam, kde z hmotného práva vyplýva, že záväzok je možné splniť viacerými spôsobmi, a že právo voľby má dlžník. Tu je použitie alternatívneho petitu nevyhnutné, inak žalobca nemôže uspieť. Súd vtedy zaviazne na plnenie, ktoré si dlžník počas konania vyberie a vo zvyšku žalobu zamietne. Ak dlžník voľbu počas konania nevykoná, súd ho zaviazne rozsudkom na alternatívne plnenie. V danom prípade však nie je celkom z obsahu podania žalobkyne zrejmé, okrem uvedenia, že požaduje alternatívne zaplatiť inú pohľadávku s príslušenstvom, že skutočne ide o alternatívny petit. Možno totiž uvažovať aj o eventúálnom petite, kedy žalobca žiada priznať určité plnenie a pre prípad, že toto plnenie nebude možné (nie je možné ho uspokojiť alebo primárny nárok vôbec nevznikol, pričom žalobca si nie je istý, či je tu skutočnosť, ktorá uspokojenie alebo existenciu primárneho nároku vylučuje), žiada priznať iné eventúálne plnenie (pričom jeden petit vylučuje druhý petit - napr. žiada vydanie vecí, ale zistí sa, že žalovaný ju už nemá, tak požaduje náhradu škody). Ak teda súd primárny žalobný návrh zamietne, rozhoduje ďalej o eventúálne uplatnenom žalobnom návrhu. Ak primárnemu žalobnému návrhu vyhovie o eventúálnom žalobnom návrhu už nerozhoduje. Avšak je tu aj možnosť vzhľadom na obsah predchádzajúcich (čl. 345, 370) i následných písomných prejavov žalobkyne v spore, že uplatňuje dva samostatné nároky (vyplatenie podielu na zisku a vyplatenie majetkovej hodnoty obchodného podielu), ktoré vo svojej podstate (vzhľadom na obdobie, za ktoré nároky požaduje, či okamih a dôvod ich vzniku, či iné rozhodujúce skutočnosti) nie sú vzájomnými alternatívami, ale dva samostatné nároky uplatnené v jednom konaní. Z obsahu podania žalobkyne na čl. 461 - 462 jednoznačne nevyplýva aký nárok si uplatňuje v ňou označenom alternatívnom petite, v ktorom požaduje druhovo rovnaké, teda peňažné plnenie v inej výške a s iným príslušenstvom. Platí pri tom, že súd má posudzovať podanie strán sporu podľa jeho obsahu a ak nie je podanie obsahovo úplné, či je nezrozumiteľné, či nejasné, teda ak je podanie vadné, má súd na odstránenie vady podania stranu sporu vyzvať. Vo vzťahu k tvrdenému alternatívnomu petitu z obsahu podania žalobkyne na čl. 461- 462 nevyplýva žiadne bližšie žalobné odôvodnenie spočívajúce v skutkových okolnostiach, ktoré by tento „alternatívny“ petit odôvodňovali, pričom dôvody uvedené v podaní na čl. 370-374, či čl. 345, tiež nie sú dostatočne jasné a zrozumiteľné. Rovnako ani z rozhodnutí súdov nižšej inštancie nie je zrejmé, ako sa s touto zmenou žaloby a v nej uvedenými nárokmi súd vysporiadal, okrem uvedenia skutočnosti, že jednotlivé navrhované zmeny žaloby pripustil na pojednávaní konaných vo veci v období od 21.11.2016 - 28.3.2019. Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie nedostatok podania žalobkyne odstrániť postupom podľa § 128 CSP a žalobkyňu na doplnenie alebo opravu neúplného (či nezrozumiteľného) podania vyzvať v súdom určenej lehote (aj s poučením o následkoch nevykonania opravy, či doplnenia takéhoto podania). Následne, na základe doplnených okolností, si mal súd ustáliť, čo je vôbec predmetom sporu, a teda o čom koná.

42. Pod pojmom „nesprávny procesný postup súdu“, odôvodňujúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, je v zmysle nálezu Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021 potrebné rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti

na konaní, súčasne absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný.

43. Preto, pokiaľ v rozhodnutiach konajúcich súdov absentuje zrozumiteľné zdôvodnenie vo vzťahu k otázke podielu na zisku, rovnako absentuje vysporiadanie sa s alternatívnym petitom žalobkyne, resp. súdy nemali dostatočne ustálený predmet konania, je nutné, totožne s dovolateľkou, považovať rozhodnutia za nepreskúmateľné, a teda arbitrárne, ktorý nedostatok súdneho rozhodnutia zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

44. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti, dovolateľka dôvodne namietala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, preto dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia rozsudku len odvolacieho súdu, by tento bol povinný zrušiť aj prvoinstančný rozsudok, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov CSP), postupom podľa § 449 ods. 2 C. s. p., zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

45. Keďže najvyšší súd dospel k záveru, že konajúce súdy, tak prvoinstančný, ako aj odvolací súd, svoje rozhodnutia nedostatočne odôvodnili, nakoľko sa nevysporiadali s pre vec relevantnými otázkami a nemali ustálený predmet konania, čím sa naplnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd nezaujímal meritórny postoj k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 CSP o nesprávnom právnom posúdení veci (keďže tento v ich rozhodnutiach vo vzťahu k namietaným otázkam absentuje). Zrušením rozsudku prvoinstančného súdu a naň nadväzujúceho potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu, sa totiž konanie dostáva do štádia, kedy súd prvej inštancie bude o predmete žaloby opakovane konať a rozhodovať v celom rozsahu; bude povinný prioritne ustáliť predmet sporu (viď body vyššie a najmä 41.) a v rámci neho opakovane sa vysporiadať aj s pasívnou vecnou legitímáciou žalovaného v 1. rade, taktiež aj so vznesenou námietkou premĺčania nároku žalobkyne. Vrátením veci až prvoinstančnému súdu sa vytvára procesný priestor na ochranu a naplnenie namietaných práv dovolateľky v rámci ďalšieho konania pred súdom prvej inštancie a v prípade podania odvolania, aj pred odvolacím súdom. Povinnosťou súdov bude dôsledne sa vysporiadať so všetkými námietkami žalobkyne (vrátane jej návrhov na vykonanie dokazovania podaných v jeho priebehu - pozn. to, že na poslednom pojednávaní vo veci pred súdom prvej inštancie uviedla, že ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemá, neznamená bez ďalšieho, že netrvá na návrhoch na výkon dôkazov do toho okamihu podaných) i žalovaných 1. a 2., znova o predmete žaloby rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť. Pokiaľ súd nevykoná niektoré navrhnuté dôkazy, musí v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo ich vykonanie nepovažoval za potrebné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach (napr. 4 Cdo 100/2018, 5 Cdo 202/2018, 5 Cdo 138/2018, 5 Cdo 122/2019) konštatoval, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu o nich nielen rozhodnúť, ale v prípade nevykonania dôkazu odôvodniť, prečo tak urobil. Nevyhovenie možno pritom odôvodniť tromi dôvodmi. Prvým je, že skutočnosť, ktorá má byť navrhnutým dôkazom overená, je bez relevancie vo vzťahu k predmetu konania a z čoho tento záver vyvodil. Druhým je, že navrhnutý dôkaz nepotvrdí ani nevyvráti overovanú skutočnosť, čiže nemá voči overovanej skutočnosti výpovednú hodnotu a prečo. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, čiže skutočnosť, ku ktorej overeniu má navrhovaný dôkaz smerovať, už bola nepochybne preukázaná alebo vyvrátená, pričom uvedie z ktorých dôkazov tento záver prijal. Ak takto súd v prípade nevykonania navrhnutých dôkazov nepostupuje, koná v rozpore s právom strán sporu na spravodlivý súdny proces.

46. Vzhľadom k tomu, že vec bude opätovne prejednaná najvyšší súd považuje za potrebné záverom skonštatovať, že obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva

manželov, predstavuje hodnotu, ktorá sa v rámci konania o vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vysporiadava. Pri stanovovaní výšky tejto hodnoty obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným v rámci vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva súdna prax vychádza z jeho stavu v dobe zániku bezpodielového spoluvlastníctva, avšak z obvyklej ceny v dobe vysporiadania. Súdny nižšej inštancie správne uviedli, že ak do troch rokov od zániku BSM nedošlo k jeho vysporiadaniu dohodou a BSM nebolo na návrh podaný niektorým z bývalých manželov

do troch rokov od jeho zániku vysporiadané ani rozhodnutím súdu, nastupuje zákonná fikcia vysporiadania podľa § 149 ods. 4 OZ. V zmysle tohto ustanovenia platí nevyvrátiteľná domnienka, že pokiaľ ide o hnutelné veci, manželia sa vysporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník užíva. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné. Z tohto dôvodu v čase podania žaloby vystupujú žalobkyňa a žalovaný v 2. rade vo vzťahu k hodnote obchodného podielu v spoločnosti žalovaného v 1. rade tak, že každému patrí 1 z tejto hodnoty. K takémuto záveru aj súdy nižšej inštancie dospeli. Spoločníkom v spoločnosti (v žalovanom 1) však zostal len žalovaný 2., a tak je aj registrovaný v obchodnom registri. Obchodný podiel ako taký nebol predmetom BSM a nestal sa ani predmetom podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 2. po nastaní zákonnej fikcie vysporiadania BSM podľa § 149 ods. 4 OZ. Uvedené vyplýva už aj z ustálenej súdnej praxe k tejto otázke. Vyporiadanie BSM žalobkyne a žalovaného 2. nastalo zo zákona po márnom uplynutí 3 - ročnej zákonnej lehoty, a preto na konečné usporiadanie vzťahov v prípade tejto majetkovej hodnoty (hodnoty obchodného podielu) postačuje v tomto prípade žaloba žalobkyne na zaplatenie 1/2 z majetkovej hodnoty obchodného podielu. Majetková hodnota obchodného podielu totiž nie je vecou v právnom zmysle slova (pojem vec v právnom zmysle vytvorila až právna teória a prax, pretože zákon neobsahuje legálnu definíciu; vecou je každý ovládateľný hmotný predmet alebo ovládateľná prírodná sila

za predpokladu, že slúžia ľudským potrebám), a preto postup podľa § 142 OZ ako pri vysporiadaní podielového spoluvlastníctva k hnutelnej, či nehnuteľnej veci nie je podľa dovolacieho súdu na mieste. Čo sa týka podielu na zisku, ten je vo vzťahu k obchodnej spoločnosti nárokom jej spoločníka (teda v tomto prípade žalovaného 2.), pričom vo všeobecnosti platí, že ak bol jednému z manželov (ako spoločníkovi) podiel na zisku vyplatený, patrí ako všetky príjmy a úspory manželov z pracovného alebo iného na jeho roveň postaveného pomeru, z podnikateľskej činnosti, príjmy zo sociálneho zabezpečenia, úspory, výhry z lotérií, z výherných vkladných knižiek, výnosy z majetku manželov a pod. v zmysle § 143 Občianskeho zákonníka do BSM (je treba brať v úvahu, že do manželských príjmov nepatrí nárok na vyplatenie príjmu; akceptuje sa len príjem, ktorý jeden z manželov prevzal a skúma sa v rámci vysporiadania BSM na čo bol tento príjem za trvania manželstva použitý, či nebol napr. rodinou spotrebovaný, či investovaný do spoločného majetku). Záver súdov nižšej inštancie o nedostatku pasívnej legitimácie žalovaného 1. vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému podielu na zisku bol preto správny. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na podiel na zisku voči žalovanému 2. dovolací súd uvádza, že v danom prípade nastala zákonná fikcia vysporiadania BSM, ktorá by sa mala vzťahovať aj na vyplatený zisk žalovanému 2 (či bol zisk žalovanému 2. vyplatený však nebolo súdom zisťované). Súdny nižšej inštancie konštatovali predčasnosť žaloby na zaplatenie podielu na zisku, pretože absentuje rozhodnutie o vysporiadaní podielového spoluvlastníctva ako majetkového práva, preto žalobu zamietli. Tento záver súdov nižšej inštancie nie je však zrozumiteľne v rozsudkoch vysvetlený, a naviac vzhľadom na vyššie uvedené podľa dovolacieho súdu ani právne v tomto prípade neobstojí.

47. Podľa § 455 CSP, v ďalšom konaní sú súd prvej inštancie a odvolací súd viazaní právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení.

48. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania (pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom) a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

49. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 10 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.